МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ І СОЦІАЛЬНИХ НАУК
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

РОБОЧА ПРОГРАМАНАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЧНА СЛУЖБА В ОСВІТІ

Освітній ступінь бакалавр
(назва освітнього ступеня)

галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 014 Середня освіта

предметна спеціальність 014.04 Математика
(код і назва спеціальності)

освітня програма Середня освіта: Математика
(код і назва спеціальності)

тип дисципліни вибіркова
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

Ізмаїл – 2020

ПОГОДЖЕНО:
Гарант освітньої програми

_____ Івлієва О.М
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:
кафедрою загальної та практичної психології

протокол № 1 від 27.08.2020

доц.Мазоха І.С _____
(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:
Голова науково-методичної ради факультету
української філології і соціальних наук
_____ Гончарова Н.О

(підпис, ініціали, прізвище)

Розробник програми: Жоха Світлана Петрівна, викладач кафедри загальної та практичної психології.

Рецензент програми: Кічук Антоніна Валеріївна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної та практичної психології

© Жоха С.П., 2020
© ІДГУ, 2020

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	***Заочна***
Кількість кредитів: 4	*Лекції*:	
	20	*6*
Модулів: 1	*Практичні заняття*:	
Загальна кількість годин: 120	-	-
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом:4	*Лабораторні заняття:*	
	-	-
Семестр: 8	*Семінарські заняття*:	
	28	*6*
Тижневе навантаження (год.): - аудиторне: 2 - самостійна робота: 6	*Консультації:*	
	-	-
	Індивідуальні заняття:	
Форма підсумкового контролю: залік	-	-
Мова навчання: українська	*Самостійна робота:*	
	72	*108*

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення навчальної дисципліни: закономірності психічного розвитку й формування особистості в умовах навчально-виховного процесу; розробка та вдосконалення способів і засобів професійного застосування психологічних знань в освітній практиці; психологічне забезпечення всього освітнього процесу; робота з учнями, вихованцями й студентами, дорослими й дітьми, їхніми батьками й вчителями з метою розв’язання конкретних навчальних психологічних проблем навчання й виховання, особистісного й пізнавального розвитку учнів та вихованців, аналіз і рішення яких перебувають у компетенції практичного психолога; розроблення психологічних основ дидактичних і методичних матеріалів, створення психологічно обгрунтованих навчальних і виховних програм.

Метою вивчення дисципліни є: створити умови для засвоєння студентами загальних уявлень щодо методологічних, науково-методичних та прикладних проблем галузі; формування у фахівців базових знань з теорії та практики надавання фахової психологічної допомоги і набуття ними відповідних професійних компетенцій, що забезпечують формування соціально-відповідальної поведінки.

Передумови для вивчення дисципліни: оволодіння фаховими компетентностями, що формуються під час вивчення дисциплін «Загальна психологія», «Психологія особистості», «Соціальна психологія», «Основи психологічного консультування та психокорекції», «Основи психотерапії», «Експериментальна психологія», «Вікова та педагогічна психологія».

Міждисциплінарні зв’язки: проблематика курсу пов’язана з дисциплінами «Філософія», «Диференціальна психологія», «Анатомія і фізіологія дитини».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

1. Знання: знати основні поняття та теоретичні основи організації психологічної служби, її предмет, мету, завдання та структуру; вимоги до особистості психолога як суб'єкта психологічної служби та

організації його роботи; орієнтовні моделі діяльності психологічної служби в освітніх закладах; основні напрямки діяльності психолога в системі освіти: психодіагностику, психокорекцію, психологічну консультацію, профілактичну роботу; про роботу психолога з дітьми різного віку, їх проблематику, діагностику та засоби корекції; про роботу психолога з дітьми «групи ризику»: учнями з психолого-педагогічною занедбаністю, агресивною, делінквентною, адиктивною, аутоагресивною поведінкою; методику роботи психолога з сім'ями учнів різного віку; про психологічну роботу з педагогічним колективом.

2.Уміння: здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування завдань спеціальності; здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками; здатність продемонструвати розуміння впливу рішень у суспільному, соціальному і культурному контексті; аналізувати психічні властивості і стани, характеризувати психічні процеси, різні види діяльності індивідів у групі; здійснювати роботу з психологічної профілактики, запобігання можливих відхилень у психічному розвитку та становленні особистості людини, міжособистісних стосунків, запобігання конфліктів; застосовувати знання і розуміння для ідентифікації, формулювання і розв'язання завдань зі спеціальності, використовуючи відомі методи; використовувати відповідні експериментальні дослідження та застосовувати дослідницькі навички за професійною тематикою; виявляти унікальність й особливу роль становлення особистості на різних вікових етапах, мотиви її поведінки, внутрішні інстанції.

3. *Комунікація:* використовувати набуті знання при веденні наукових дискусій з питань психологічної служби освіти; виявляти інтерес і повагу до представників різноманітних професійних галузей, сфер професійної діяльності, співпрацювати з особами різного віку; створювати умови для творчої комунікації.

4. Автономність та відповідальність: виконувати індивідуальні науково-дослідні завдання з відповідної проблематики, виявляти самостійність і соціальну відповідальність.

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви тем	Кількість годин (денна форма навчання)							Кількість годин (заочна форма навчання)						
		Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
1.	Психологічна практика і психологічна служба.	4	2	2	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-
2.	Прикладна психологія та її місце у системі психологічного знання.	4	2	2	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-
3.	Історія розвитку ПС в Україні та за кордоном.	4	2	2	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-

4.	Організація та структура ПС в системі освіти.	4	2	2	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-
5.	Організаційні моделі діяльності ПС в системі оствіти.	4	2	2	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-
6.	Діяльність ПС закладах освіти різних рівнів акредитації.	6	2	4	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-
7.	Професійна підготовка та розвиток особистості психолога-практика.	6	2	4	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
8.	Діяльність ПС в умовах військової агресії.	4	2	2	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
9.	Діяльність ПС в умовах освітньої реформи.	4	2	2	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
10.	Технології роботи психолога з різними віковими групами дітей, їх сім'ями та педагогічним колективом.	8	2	6	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
	Проміжний контроль	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
	Разом:	48	20	28	-	-	-	72	-	-	-	-	-	-	-

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Психологічна практика і психологічна служба.

Психологічна служба як соціальне явище. Феномен психологічної практики.

Тема 2. Прикладна психологія та її місце у системі психологічного знання.

Соціальні технології як методична основа діяльності ПС. Етичні засади професійної діяльності практикуючого психолога.

Тема 3. Історія розвитку ПС в Україні та за кордоном.

Періодизація розвитку прикладної психології в Україні. Виникнення і розвиток ПС. Етапи становлення та розвитку ПС в Україні. Виникнення і розвиток ПС. Етапи становлення та розвитку ПС за кордоном.

Тема 4. Організація та структура ПС в системі освіти.

Мета, завдання і принципи організації ПС в системі освіти. Структура та управління ПС. Розподіл функцій і повноважень у ПС.

Тема 5. Організаційні моделі діяльності ПС в системі освіти.

Організаційні моделі діяльності ПС на рівні «район – навчальний заклад». Організаційні моделі діяльності ПС на рівні області. Психолого-медико-педагогічні консультації.

Тема 6. Діяльність ПС у закладах освіти різних рівнів акредитації.

ПС у ДЗО. Діяльність ПС в ЗОШ. Психологічне забезпечення діяльності позашкільних навчальних закладів. ПС ЗВО.

Тема 7. Професійна підготовка та розвиток особистості психолога-практика.

Особистість психолога-практика. Професійне становлення психолога-практика. Професійне зростання фахівця ПС.

Тема 8. Діяльність ПС в умовах військової агресії.

Розробка методичного забезпечення для педагогічних працівників і працівників ПС. Співпраця з міжнародними та громадськими організаціями.

Тема 9. Діяльність ПС в умовах освітньої реформи.

Інноваційні моделі розвитку ПС. Технологічний підхід до організації діяльності ПС.

Тема 10. Технології роботи психолога з різними віковими групами дітей, їх сім'ями та педагогічним колективом.

Робота психолога з дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку. Психологічна робота з учнями підліткового та раннього юнацького віку. Робота шкільного психолога з дітьми «групи ризику». Методика роботи психолога з сім'ями учнів різного віку. Методика роботи психолога з педагогічним колективом.

5.2. Тематика семінарських занять

ТЕМА 1. Психологічна практика і психологічна служба.
ТЕМА 2. Прикладна психологія та її місце у системі психологічного знання.
ТЕМА 3. Історія розвитку ПС в Україні та за кордоном.
ТЕМА 4. Організація та структура ПС в системі освіти**.**
ТЕМА 5. Організаційні моделі діяльності ПС в системі освіти.
ТЕМА 6. Діяльність ПС у закладах освіти різних рівнів акредитації.
ТЕМА 7. Професійна підготовка та розвиток особистості психолога-практика.
ТЕМА 8. Діяльність ПС в умовах військової агресії.
ТЕМА 9. Діяльність ПС в умовах освітньої реформи.
ТЕМА 10. Технології роботи психолога з різними віковими групами дітей, їх сім'ями та педагогічним колективом.

5.3. Організація самостійної роботи студентів

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	Форми звітності
1.	Підготовка до лекційних та семінарських занять	20	Конспект
2.	Підготовка до проміжного контролю	4	Модульна контрольна робота
3.	Виконання індивідуальних завдань: - опрацювання різних видів методик; - підготовка реферату; - КПІЗ (комплексне практичне індивідуальне завдання)	 20 10 18	 Аналіз методик. Обробка результатів. Реферат Програма
	Разом	**72**	

Тематика індивідуальних завдань

1.Розробити типовий річний план роботи практичного психолога ДНЗ /ЗНЗ (помісячний).
2.Розробити типовий план просвітницької діяльності практичного психолога ДНЗ /ЗНЗ (помісячний).
3.Скласти перелік робочої документації практичного психолога навчального закладу та описати вимоги до їх оформлення та ведення.
4.Скласти та обрахувати типовий статистичний звіт практичного психолога ЗНЗ /ДНЗ на рік за основними видами діяльності (36 робочих тижнів).
5.Розробити перелік психодіагностичних методик для роботи практичного психолога ДНЗ або ЗНЗ (по 1 методики за кожним напрямом).
6.Розробити типову програму з розвитку комунікативних умінь дітей старшого дошкільного віку/ молодших школярів/ підліткового віку (10 занять).

7.Розробити типову діагностичну програму для профорієнтації учнів 9-х класів.
8.Описати основні положення Етичного кодексу психолога та їх розуміння на практиці.
9.Які нормативно-правові документи регламентують етичній аспект роботи психолога НЗ.
10.Описати основні відмінності роботи практичного психолога ДНЗ та ЗНЗ.
11.Написати есе «Мої перші кроки на посаді практичного психолога освітнього закладу».
12.Творча робота «Які мої особисті якості сприятимуть у роботі практичного психолога. Які якості я хотів /ла розвинути».

Тематика рефератів

1. Досвід функціонування психологічних служб у зарубіжних країнах.
2. Організаційно-методологічні принципи психологічної служби організації (підприємства).
3. Предмет, завдання та структура психологічної служби.
4. Положення про психологічну службу організацій (підприємств).
5. Основні аспекти діяльності психологічної служби в різних галузях суспільного життя.
6. Вимоги до особистості сучасного практичного психолога.
7. Проблеми взаємодії психолога з представниками суміжних професій: юристом, лікарем, соціальним робітником.
8. Психологічна лекція як вид роботи шкільного психолога.
9. Зміст роботи психолога в початковій, середній, старшій школі.
10. Принципи розробки та проведення педагогічних консіліумів.
11. Соціально-психологічний тренінг як одна з найефективніших форм роботи практичного психолога.
12. Критерії ефективності практичної роботи психодіагноста.
13. Проблеми застосування даних психодіагностики в педагогічній та соціальній практиці.
14. Методологічні основи організації психологічної корекції.
15. Проблеми ефективності психологічної корекції в роботі практичного психолога.
16. Проблеми корекції особистісного розвитку школяра.
17. Індивідуальне та групове консультування.
18. Емоційні порушення в дитячому садочку та їх психологічна корекція.
19. Вимірювання і засоби зменшення дитячої імпульсивності в дошкільному віці.
20. Виявлення і корекція нечесної поведінки.
21. Казкотерапія як один з методів корекційно-розвиваючої роботи з дітьми молодшого шкільного віку. 22. Психотехнічні прийоми визначення і подолання замкненості у молодших школярів.
23. Психологічна допомога невпевненим дітям молодшого шкільного віку.
24. Розвиток емоційної сфери молодших школярів.
25. Тренінг навичок спілкування для підлітків.
26. Психологічна допомога підліткам у пізнанні власного «Я».
27. Психологічна допомога підліткам-інвалідам. 28. Підготовка старшокласників до сімейного життя як вид роботи шкільного психолога.
29. Психологічний супровід процесу осмислення старшокласниками власного життя.
30. Програма факультативу з психології для старшокласників.
31. Активізуючі методики у профорієнтаційній роботі.
32. Робота психолога в закладах реабілітації неповнолітніх.
33. Робота шкільного психолога з дітьми «групи ризику».
34. Методика побудови бесіди з дітьми, схильними до адиктивної поведінки.
355. Психологічна допомога особистості в кризових ситуаціях.
36. Особливості надання допомоги дітям та підліткам, які постраждали від насилля.
37. Психотерапія і психопрофілактика насилля.
38. Аутоагресія та її профілактика.
39. Психологічний факультатив для батьків.
40. Сімейна психотерапія при акцентуаціях особистості у підлітків.
41. Сім'я як джерело психічної травматизації особистості.
42. Порушення міжособистіної комунікації в сім'ї.
43. Порушення механізмів інтеграції сім'ї.
44. Методи психотерапевтичної корекції сімейних стосунків.

Результати власного індивідуального дослідження студенти презентують на практичних заняттях відповідно темам. Методики обробляються відповідно авторським критеріям, результати надаються у роздрукованому вигляді протягом усіх семінарських занять.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

6.1. Форми поточного контролю: семінарські заняття, індивідуальні завдання.
6.2. Форми проміжного контролю: модульна контрольна робота.
6.3. Форми підсумкового контролю: залік.

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях, результати індивідуальної самостійної роботи за темами дисципліни, а також якість виконання студентом індивідуального завдання у вигляді аналізу, описів, демонстрацій на заняттях.

Модульна контрольна робота проводиться в письмовій формі та включає два теоретичні питання, відповіді на які дають можливість оцінити рівень оволодіння теоретичним матеріалом з сучасних теорій психології творчості, а також вміння застосовувати ці знання.

Зразок варіанту модульної контрольної роботи:

1 варіант

Тестові завдання

1. Який з нижче наведених термінів не є видом діяльності психологічної служби:
а) діагностика;
б) реабілітація;
в) прогностика; г) превентивне виховання.
2. Рівень, на якому психологічна служба системи освіти вивчає закономірності психічного розвитку і формування особистості дитини з метою розробки методів і методик професійного застосування психологічних знань в умовах сучасної школи:
а) науковий;
б) еклектичний;
в) прикладний;
г) практичний.
3. Тривалість робочого тижня практичного психолога:
а) 20 годин;
б) 40 годин;
3)) 30 годин;
4) 50 годин.
4. Категорія документації практичного психолога, до якої забезпечений доступ всіх бажаючих:
а) обліково-реєстраційні документи;
б) довідково-інформаційні документи;
в) документи для службового використання;
г) всі вищезазначені категорії документів.
5. Бесіда, спрямована на надання психологічної допомоги:
а) контактна бесіда;
б) експериментальна бесіда;
в) клінічне інтерв'ю;
г) діагностичне інтерв'ю.

Теоретичні питання:

1. Психодіагностика як напрям діяльності шкільного психолога.

2.Проблема прояву девіацій у поведінці учнів різного віку. Робота психолога з профілактики та подолання відхилень у поведінці учнів.

Практичне завдання:

І. Вирішити психологічну задачу на визначення приналежності клієнта до певної «групи ризику» та шляхів психокорекції його поведінки.

Арсеній Л., 12 років. До шкільного психолога звернувся класний керівник Арсенія з проханням дати характеристику на хлопчика в зв'язку з необхідністю поставити його на облік важковиховуваних в інспекції в справах неповнолітніх. Причина - втечі з дому. Протягом останнього місяця Арсенія тричі затримувала міліція в потягах далекого сполучення, де він ховався на третій полиці. Щоразу хлопчик хотів обдурити працівників міліції, пояснюючи, що відстав від потягу, в якому їде мати, і що тепер наздоганяє її наступним потягом. При психологічному обстеженні Арсенія Л. не виявлено ніяких порушень з боку психічних процесів. При обстеженні особистості - акцентуація характеру за істероідним типом, самооцінка завищена. Причину своїх втеч з дому не пояснює (відповідає, відводячи очі вбік: «Захотілося покататися, подивитися інші міста»), стосунки з матір'ю характеризує односкладово - «нормальні», хоча за емоційно-руховими проявами очевидно, що питання психолога торкаються афектогенних зон. За проективними методиками підтверджується гіпотеза про наявність психотравмуючої ситуації в системі стосунків з близькою людиною. Мати Арсенія в бесіді з психологом запевняла, що стосунки з сином гарні, що причини його втечі вона пояснити не може. Проте за проективними методиками у матері спостерігався високий рівень тривоги, почуття вини. Під час експериментальної бесіди, в міру встановлення довірливого ставлення до експериментатора, було з'ясовано, що батько Арсенія помер півтора року тому. Хлопчик дуже любив батька й тяжко переживав це горе. Проте за півроку Арсеній заспокоївся, до нього повернулися дитяча веселість і життєрадісність. Про батька згадував зі світлим сумом. Місяць тому мати повідомила синові, що хоче вийти заміж, і запропонувала хлопчику наступного тижня познайомитися з майбутнім вітчимом. Арсеній нічого не відповів, зовнішньо тримався спокійно, а наступного дня вперше втік з дому.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	зараховано
70-89	
51-69	
26-50	не зараховано
1-25	

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	**70 балів** (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом.0,7	**30 балів** (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	**35 балів** (поточний контроль)	**16 балів** (проміжний контроль)

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

8.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Опрацювання різних видів методик	5

Реферат	5
КПІЗ (комплексне практичне індивідуальне завдання)	5

- **Критеріями оцінювання** *опрацювання різних видів методик є вміння* студента визначати певний вид та рівень психічного процесу, стану, властивості, його особливості, засоби його розвитку. Оцінюється робота з використання технологій вимірювання є здатність студента обрати та використовувати найбільш ефективну стратегію дослідження залежно від типу досліджуваної якості.
- Оцінювання *реферату* здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела.
- Критеріями *оцінювання КПІЗ* (комплексного індивідуального завдання) є здатність студента до самоаналізу, використання досягнень теоретичної та практичної психології.

8.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Максимальна кількість балів за відповідь на тестове питання 15 балів, теоретичне питання складає по 5 балів на кожне, практичне завдання 5 балів.

Критеріями оцінювання є: повнота відповіді, здатність до критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи та робити висновки, вміння виокристовувавти набуті знання на практиці.

8.5. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби для проведення діагностичного дослідження (ноутбук).

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Нормативні документа

1. Лист МОН України від 12.04.2000 р. №1/9-100 про призупинення процесу скорочення посад практичних психологів (соціальних педагогів) у дошкільних, усіх типах загальноосвітніх та інших навчальних закладах системи загальної середньої освіти.
2. Лист МОН України від 18.05.2001 р. №1/9-193 щодо зарахування часу роботи на посаді «психолог» до стажу педагогічної роботи практичних психологів загальноосвітніх та інших навчальних закладів системи загальної середньої освіти.
3. Лист МОН України від 15.06.2004 р. №1/9-324 про внесення змін і доповнень до нормативів чисельності практичних психологів та соціальних педагогів навчальних закладів.
4. Наказ МОН України №439 від 07.06.2001 р. «Про внесення змін до Положення про психологічну службу системи освіти України».

5. Наказ МОН України та АПН України №593/33 від 15.08.2001 р. «Про забезпечення розвитку психологічної служби в системі освіти України».
6. Наказ МОН України №616 від 02.07.2009 р. «Про внесення змін до Положення про психологічну службу системи освіти України».
7. Положення про психологічну службу системи освіти України, затверджене наказом МОН України від 03.05.1999 р. №127.
8. Положення про експертизу психологічного і соціологічного інструментарію, що застосовується в навчальних закладах Міністерства освіти і науки України, затверджене наказом МОН України від 20.04.2001 р. №330.
9. Положення про психологічний кабінет дошкільних, загальношкільних та інших навчальних закладів, затверджене наказом МОН України від 19.10.2001 р. №691.
10. Типове положення про центри практичної психології і соціальної роботи, затверджене наказом МОН України від 14.08.2000 р. №385.
11. Етичний кодекс психолога. Прийнятий на І Установчому з'їзді Товариства психологів України 20 грудня 1990 року в м. Києві // Практична психологія та соціальна робота. № 4, 1998.

10.1. Основні джерела

1. Біла О. Г. Соціально-психологічні детермінанти особистісного становлення психолога практика //Проблеми загальної та педагогічної психології: Збірник наук. пр. Інституту психології ім. Г.С.Костюка АПН України /За ред. С. Д. Максимека. К.: Гнозіс, 2003. Т.V. 4.6. - С. 18- 22.
2. Бондаренко О. Ф. Психологическая помощь: теория и практика: Учеб. пособие. К.: Укртехпрес, 1997. - 216 с.
3. Васьківська С. В. Основи психологічного консультування: Навч. посіб. К.: Четверта хвиля, 2004. - 256 с.
4. Головко Н. О., Данелян Л. Є., Довгалюк І. С., Комар Т. О., Кучеровський О. К. Соціально-психологічна робота з дітьми та молоддю з особливими потребами: Метод. рек. /Державна соціальна служба для сім'ї, дітей та молоді. К.: Держсоцслужба, 2005. - 108 с.
5. Гуманістична психологія: Антологія: Навч. посіб. для студ. ВНЗ: У 3 т. /За ред. Р. Трача, Г. Балла. Т. 2. Психологія і духовність (Світоглядні аспекти гуманістично зорієнтованих напрямів у сучасній західній психології). 2005. - 279 с.
6. Дуткевич Т.В., Савицька О.В. Практична психологія: вступ до спеціальності. Навчальний посібник. Київ, 2007. - 256 с.
7. Дуткевич Т.В., Савицька О.В. Практична психологія: Вступ до спеціальності. 2-ге вид. Навч. Посіб. К.: Центр учбової літератури, 2016. - 254 с.
8. Дуткевич Т.В., Савицька О.В. Практична психологія. К.: Центр учбової літератури, 2019. -256 с.
9. Кириленко Т. С. Психологія: емоційна сфера особистості.К., 2009.
10. Конвенція про захист прав та гідностей людини у зв'язку з використанням досягнень медицини та біології: Конвенція про права людини та біомедицину.
11. Коротка інформація щодо діяльності системи центрів соціальних служб для молоді // Практична психологія і соціальна робота, 1999. №7.- С. 43-46.
12. Легка Л. М. Організація діяльності психологічних служб [Текст] : навч. посіб. /Л. М. Легка, Л. Г. Семенча. Львів: Новий Світ, 2000, 2018. - 371 с.
13. Максименко С. Д., Ільїна Т. Б. До проблеми розробки освітньо-кваліфікаційної характеристики сучасного психолога //Практична психологія та соціальна робота. 1999. № 1. С. 2-6.
14. Нове положення про психологічну службу системи освіти України // Практична психологія та соціальна робота. 2000. № 2. - С. 35-38.
15. Основи практичної психології /В.Панок, Т.Титаренко, Н.Чепелєва та ін.: Підручник. Київ: Либідь, 1999. - 536 с.
16. Основи практичної психології /В. Панок, Н. Чепелева, Т. Титаренко. К: Либідь, 2001. 534 с.
17. Професійна діагностика /Упорядник Т. Гончаренко. К.: Ред. загальнопед. газ., 2004. - 120 с.
18. Социально-психологическая служба в образовательно-воспитательных заведениях Украины: Учеб.-метод. пособие /Национальный педагогический ун-т им. М. П.

Драгоманова; Донецкий ин-т психологии и предпринимательства. К.: РУНЦ "ДИНИТ", 2001. -100с.
19. Сидорепко І. С. Актуальні напрямки роботи психолога в організаціях малого бізнесу // Актуальні проблеми психології. Соціальна психологія. Психологія управління. Організаційна психологія. Т. 4. К., 2002. - С. 211-213.
20. Скоков С. І. Психологічна служба в установах кримінально-виконавчої системи України // Практична психологія і соціальна робота, 2002. № 6.
21. Технології роботи організаційних психологів: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів та слухачів інститутів післядипломної освіти /За наук. ред. Л.М. Карамушки. К.: ІНКОС, 2005. - 366 с.
22. Яценко Т. С. Теорія і практика групової психокорекції: Активне соціально-психологічне навчання. К.: Вища шк., 2004. - 679 с.

10.2. Допоміжні джерела

1. Бутенко Н. Ю. Комунікативна майстерність викладача. К., 2006.
2. Варій М. Й., Психологія особистості. К., 2010.
3. Вачков И. В. Введение в профессию «психолог»: Учеб. пособие. М.: Изд-во Москов. психол.-соц. ин-та, 2004. - 464 с.
4. Дуткевич Т.В., Савицька О.В. Практична психологія: вступ до спеціальності. Навчальний посібник для ВНЗ.- 2-е вид. Київ, 2010. - 256 с.
5. Жіночі права: крок за кроком: Практичний посібник з використання міжнародного закону про права людини і механізми захисту прав жінок у контексті прав людини. К: Основи, 1999.- 236 с.
6. Закон України «Про освіту».
7. Закон України «Про дошкільну освіту».
8. Закон України «Про повну загальну освіту».
9. Закон України «Про вищу освіту».
10. Кравцова Е. И. Психологическая служба в дошкольном учреждении: Учеб. пособ. Луганск: Янтарь, 2003.
11. Матвеєва М.П. Організація роботи шкільного психолога: Методичні рекомендації. Кам'янець-Подільський: Інформаційно-видавничий відділ Кам'янець-Подільського державного педагогічного університету, 2001.- 36 с
12. Овчарова Р. В. Технологии практического психолога образования: Учебное пособие для студентов вузов и практических работников. М.: ТЦ «Сфера», 2000. - 448 с.
13. Подосинников С. А. Психологическое консультирование в рамках телефона доверия: Методич. рек. /НИИ гуманитарных проблем Астраханского гос. педагогического ун-та. Астрахань: Издательство Астраханского гос. педагогического ун-та, 2000. - 12 с.
14. Положення про психологічну службу системи освіти України //Практична психологія та соціальна робота № 2. 2017. - С. 35-38.
15. Права дитини: Від витоків до сьогодення: Збірник текстів методичних та інформаційних матеріалів. К.: Либідь, 2002. - 280 с.
16. Права людини: Міжнародні договори України, декларації, документи. К.: Наукова думка, 1992. - 198 с. 50.
17. Права людини: Основні міжнародно-правові документи/ Упоряд. Ю. К. Качуренко. К.: Вища школа, 1989. - 248 с. 51.
18. Права человека: Сборник универсальных и региональных международных документов / Сост. Л. Н. Пестаков. М.: Изд-во МГУ, 1990. - 202 с.
19. Психологічна служба в системі освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://library.tneu.edu.ua/index.php/uk/component/content/article/93-nmkd/4231-psykholohichna-sluzhba-v-systemi-osvity.
20. Практична психологія в системі освіти: Питання організації та методики /За ред. В.Г.Панка. К, Либідь,1995. - 204 с.
21. Психологічне консультування (психологічна служба - молоді) / Укладач Федорчук В. М. Кам'янець-Подільський: Науково-видавничий відділ Камянець-Подільського педагогічного інституту, 1996. - 32 с.
22. Овчарова Р.В. Технологии практического психолога образования: Учебное пособие для студентов вузов и практических работников. М.: Юрайт-М, 2001. - 448 с.

23. Основи практичної психології: Підручник /В. Панок, Т. Титаренко, Н. Чепелєва та ін. К.: Либідь, 1999. - 423 с.
24. Психокоррекционная и развивающая работа с детьми: Учеб. пособ. /Под ред. И.В. Дубровиной. М.: Академия, 1998. - 160 с.
25. Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога: Учеб. пособ.: В 2 кн. М., 1998. - 480 с.

10.3. Інтернет-ресурси

1. http://azps.ru
*2.*www.philosophy.ru/
*3.*www.psychologia
4. www.gifted.uconn.edu
5.http://tovievich.ru
6.http://psyjournals.ru/
7. http://psychlib.ru
8.http://www.metod-kopilka.ru/shkolnomupsihologu.html
9. https://imzo.gov.ua/psyholohichnyj-suprovid-ta-sotsialno-pedahohichna-robota/normatyvnopravova-baza/